

Тема 8. Заходи забезпечення кримінального провадження

Ключові терміни та поняття до теми:

Заходи забезпечення кримінального провадження та їх види; виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід; накладення грошового стягнення; тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; відсторонення від посади; тимчасовий доступ до речей і документів; тимчасове вилучення майна; арешт майна; запобіжні заходи та їх види; порядок, підстави та мета застосування запобіжних заходів; особисте зобов'язання; особиста порука; застава; домашній арешт; застосування електронних засобів контролю; тримання під вартою; затримання та його види; застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх.

Семінарське заняття 8

1. Поняття, класифікація та загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Запобіжні заходи: поняття, види, мета і підстави їх застосування.
3. Загальний порядок застосування, зміни та скасування запобіжних заходів.
4. Затримання, його види та процесуальний порядок застосування.
5. Тримання під вартою: підстави та процесуальний порядок обрання, строки тримання особи під вартою.
6. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик та привід; накладення грошового стягнення.

Розв'язати задачі:

Під час самостійної підготовки студенти письмово вирішують запропоновані задачі. На занятті відбувається обговорення їх рішень та реферативних повідомлень.

1. У кримінальному провадженні щодо розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.186 КК України, потерпіла стверджувала, що це кримінальне правопорушення міг вчинити її приятель Павлюк. Втім, за словами потерпілої, довести вину Павлюка буде важко, адже він викрадені речі уже продав та має намір виїхати працювати за кордон. Слідчий, на підставі показань потерпілої, звернувся до суду з клопотанням, погодженим з прокурором, про застосування Павлюку запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Чи достатньо підстав для застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту у вказаній ситуації?

2. У кримінальному провадженні щодо розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, слідчий звернувся до суду з клопотанням, погодженим з прокурором, про застосування підозрюваним

Антонову та Свиридову запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання. Серед підстав застосування цього запобіжного заходу слідчий навів дані, які дають підстави вважати, що підозрювані можуть перешкоджати кримінальному провадженню. Слідчий суддя, після одержання цього клопотання 15 січня о 10 год. 00 хв., призначив дату судового слухання на 18 січня о 16 год. 00 хв. та здійснив судовий виклик Антонова та Свиридова на цей же час.

Оцініть дії слідчого та слідчого судді в описаній ситуації.

Чи допустили вони порушення вимог процесуального законодавства?

Якщо так, то які саме?

3. До слідчого, що здійснював кримінальне провадження, у якому Саприкіну було оголошено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України (хуліганство, вчинене із застосуванням холодної зброї), звернулися 65-річний батько, 18-річний син і дружина підозрюваного з клопотанням передати їм Саприкіна на поруки. Усі трое гарантували забезпечення виконання підозрюваним покладених на нього обов'язків та, за необхідності, доставку його до органу досудового розслідування чи в суд на першу про те вимогу. Слідчий звернувся з клопотанням, погодженим з прокурором, до слідчого судді про застосування Саприкіну запобіжного заходу у вигляді особистої покури.

Як слідчий суддя має вирішити заявлене клопотання?

Які є процесуальні вимоги до кількості поручителів у кримінальному провадженні?

4. Під час кримінального провадження щодо вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст.164-16 КК України (зайняття забороненими видами господарської діяльності), Лозицькому було оголошено про підозру. Враховуючи, що в матеріалах провадження містилися дані про те, що підозрюваний намагається впливати на потерпілого та свідків з метою схилити їх до давання неправдивих показань, слідчий суддя, на підставі клопотання слідчого, погодженого з прокурором, обрав Лозицькому запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

Чи дотримані вимоги кримінально-процесуального законодавства щодо підстав застосування домашнього арешту при вчиненні вказаного кримінального правопорушення?

Питання для самоконтролю:

1. Визначте поняття заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Які види заходів забезпечення кримінального провадження передбачено в КПК України?
3. Як заходи забезпечення кримінального провадження можна класифікувати?
4. Визначте поняття запобіжних заходів.
5. Які види запобіжних заходів визначено в КПК України?

6. Що є підставою застосування запобіжних заходів?
7. У чому суть запобіжного заходу – особисте зобов'язання?
8. Скільки поручителів може бути у підозрюваного, обвинуваченого?
9. У чому суть запобіжного заходу – застава?
10. Хто і за якими правилами визначає розмір застави?
11. У чому суть домашнього арешту як запобіжного заходу?
12. У яких кримінальних провадженнях може бути застосований запобіжний захід тримання під вартою?
13. З якого моменту обчислюється строк тримання під вартою?
14. Які види затримання передбачено в КПК України?
15. Які причини неприбуття особи на виклик є поважними?
16. До кого може бути застосований привід?
17. За що може бути накладене грошове стягнення?
18. Які документи можуть бути тимчасово вилученими?
19. Щодо кого може бути здійснено відсторонення від посади?
20. В чому полягає тимчасовий доступ до речей і документів?
21. На яке майно можна накладати арешт?

Теми рефератів, доповідей:

1. Застосування запобіжного заходу у вигляді застави: історія розвитку та проблеми застосування.
2. Проблема застосування строків тримання особи під вартою в контексті практики Європейського суду з прав людини та національного законодавства України.
3. Міжнародні стандарти процедури затримання та взяття під варту.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Законспектуйте основні положення:
 - Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Корнєв і Карпенко проти України” (Заява № 17444/04). – режим доступу – <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1014.7315.0>;
 - Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Петухов проти України” (Заява № 43374/02). – режим доступу – <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1014.7327.0>;
 - Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Єлоєв проти України” (Заява № 17283/02). – режим доступу – http://zakon.nau.ua/doc/?code=974_433.